

9 FORSVARET, SIKKERHET OG BEREDSKAP

Trusselbildet mot Norge er i dag mer uryddig enn noengang tidligere. Mellomstatlige trusler har etter den kalde krigen mer eller mindre forsvunnet, noe som har medført radikale endringer i vår forsvarsstruktur. Vi har i dag et forsvar som er innrettet mot asymmetriske trusler, ved at vi har redusert forsvarets størrelse radikalt, samtidig som vi har spisset de resterende kapasiteter.

Samtidig opplever vi at naboland allerede gjennom flere år har rustet opp sine væpnede styrker og også demonstrert sin vilje til å benytte dem i ekspansive operasjoner.

Samtidig begynner kampen om energiresursene i nordområdene å spisse seg til. Norge har fra gammelt av uavklarte spørsmål hva angår eiendomsretten til områder som nå kan vise seg å inneholde store naturressurser i form av olje og gass. Det må forventes at disse uavklarte spørsmålene nå på nytt vil komme på bordet. Forsvarets troverdighet og tilstedeværelse er derfor viktige faktorer i den nasjonale sikkerhetspolitikken.

Vi skal ikke glemme at vi også står overfor en etablering av en global dagsorden med nye trusler. Terrorisme samt potensielle oppgjør mellom demokratiske og autoritære samfunn er utfordringer for norsk utenriks- og sikkerhetspolitikk.

Forsvarets oppgave er å sikre Norges suverenitet. Men med nye trusler har Forsvaret også stor betydning i Norges strev for å fremme en fredelig utvikling i verden, samt demokrati og menneskerettigheter. Det krever et Forsvar som både er velutdannet og velutrustet.

Forsvaret skal fortsatt kunne yte en vesentlig innsats for å hevde Norges selvstendighet og beskytte den norske sivilbefolkning. Forsvarets og Heimevernets vesentligste oppgaver består i territorial suverenitetshevdelse, samt å bidra til internasjonal fred og sikkerhet i overensstemmelse med FN-prinsipper og gjennom konfliktforebyggende, fredsbevarende og humanitære innsatser.

På personellsiden forutsettes at Forsvarets offiserer og befalingsmenn er høyutdannede, og i stand til å motivere sine mannskaper. Forsvaret skal ha et av landets beste utdannelsessystemer og som arbeidsplass være attraktiv og velfungerende for både menn og kvinner. Et profesjonelt forsvar, som er organisert med sikte på internasjonale misjoner og

dermed ekstremt harde utfordringer, skal kunne tilby sitt mannskap en ordentlig beskyttelse, og etter hjemreise, de best mulige forutsetninger for en sivil tilværelse. Moderniseringen av forsvarets materiell i alle fire grener er nødvendig og avgjørende for at Forsvaret skal takle de globale utfordringene.

Hvordan skal vi klare dette?

Sentrumsalliansen vil aktivt delta i en ny forsvarsavtale for perioden etter 2009 og vil positivt inngå i forhandlingene med andre partier.

Forsvarsområdet må prioriteres slik at vi kan sikre de nødvendige materiell anskaffelser til alle grener i forsvaret, samt en vellykket utdannelses- og rekrutteringmessige innsats. Sentrumsalliansen vil foreslå et forsvarsbudsjett, som i de kommende år minst er på samme nivå som det nåværende. Men vi vil ha få og mer robuste norske bidrag til internasjonale operasjoner i de fredsbevarende / fredsskapende innsatser. Sentrumsalliansen mener at Norge skal bidra i et omfang som ikke er mindre enn det nåværende, men med større og mer konsentrert styrke frem for mange spredte innsatsområder.

Norge må bidra til å styrke troverdigheten i NATO. Vi er et lite land som trenger et sterkt forsvar for å gi de politiske organer handlefrihet. Det kan NATO hjelpe oss med. Men da må Norge også vise dette ønsket gjennom å delta med flere soldater i militære operasjoner uten restriksjoner.

Det er en selvfølge at våre soldater får det ypperste innen trening og opplæring. Like selvsagt bør det være at de utsyres med det beste utstyr som er å få kjøpt på markedet. Pansrede kjøretøy og personlig verneutstyr, så vel som våpentekniske utstyr må være av ypperste klasse når vi sender våre soldater ut på skarpe oppdrag.

Dersom vi ikke klarer dette, skal vi avstå fra utenriks oppdrag.

I dag finnes profesjonelle avdelinger i det norske forsvaret, i form av spesialstyrkene, og avdelinger som Telemark bataljon.

Basert på erfaringer fra disse avdelingene bør det opprettes ytterligere profesjonelle bataljoner, som kan ta over de vernepliktige soldatene som ønsker/ har blitt vurdert skikket til, å fortsette i forsvaret.

Med en aktivitet der vi har en bataljon ute til en hver tid, bør vi ha 6 bataljoner på rotasjon i utenriks oppdrag. Dette for å sikre at vårt ovenfor beskrevne system for opptrening, tjeneste ute, debriefing/oppfølging kan gjennomføres. Ved seks bataljoner får avdelingene også nødvendig opphold mellom utenlandsoppdragene.

9.1 SATSNINGSOMRÅDER

Hæren er den delen av vårt forsvar som i dag opplever størst belastning på sine mannskaper gjennom hyppige utenlandsmisjoner. Hæren må således styrkes, først og fremst gjennom å gjenreise verneplikten for å sikre rekruttering, men også gjennom opprettelse av minimum seks profesjonelle bataljoner. Dette vil bidra til en strykning av det territoriale forsvar av riket, i tillegg til å sette Forsvaret bedre i stand til å delta i operasjoner i utlandet.

Vår lange kystlinje og store havområder inneholder det meste av landets resurser som enten utvinnes eller forvaltes av Norge. Det foreligger derfor en rekke kritiske oppgaver, så som forvaltningsoppsyn, redningstjenester og rent militært forsvar av disse områdene. Dette er oppgaver som ikke sjøforsvaret kan ivareta uten at det satses på materiell, så vel som personel. Store mengder materiell er nå på vei inn i sjøforsvaret i form av nye fartøyer, men på personellsiden sliter man med rekruttering. Vi må derfor jobbe aktivt for å bedre vilkårene for mannskapene våre og heve statusen for de kvinner og menn som tjenestegjør i sjøforsvaret. Vi må også sørge for at sjøforsvaret får tilført tilstrekkelig med midler til at de kan operere sine fartøyer med minimal landligge.

Luftforsvarets viktigste materiellressurs er jagerflyene. Disse skal bedrive avskjæring av fremmede fly, patruljere eget territorium, samt bistå våre bakkestyrker i utenlandsoperasjoner. I tillegg utgjør de forsvarets kanskje sterkeste avskrekkningsvirkemiddel overfor fremmede makter. Når det nå er bestemt at våre F16 skal byttes ut med JSF er dette et godt valg, og Sentrumsalliansen går inn for å anskaffe flest mulig av disse flyene innenfor de økonomiske rammene som ligger til grunn. Sentrumsalliansen ønsker også å videreføre 330 skvadronen som en ressurs for redningstjenesten, og vil se på flere helikoptertyper som erstatning for de aldrende Sea King helikoptrene som nå skal fases ut. Det er av svært stor betydning for redningstjenesten at man ikke velger et helikopter med redusert operasjonsradius enn det de nåværende helikopter har.

Heimevernet er et uttrykk for forsvarsviljen i den norske befolkning. Heimevernet bygger på motstandsbevegelsen under okkupasjonen i 1940 – 1945, og har i årene under den kalde krigen ytt et verdifullt bidrag til det samlede forsvar av Norge - både militært og holdningsmessig.

Heimevernet er også svært godt egnet til å bistå sivile myndigheter ved ulykker og katastrofer i fredstid, som bistandsressurs for politiet eller fylkesmannen.

Heimevernets styrke er å kunne stille mannskaper og ledelse til disposisjon på kort varsel på ethvert sted i landet.

USA, Storbritannia og Sverige bruker deres Heimevern til rekruttering av personell til forskjellige internasjonale oppgaver. Det kan eksempelvis være ved jordskjelvkatastrofer eller minerydning. Vi kan med fordel også bruke dette systemet i Norge.

Sentrumsalliansen ønsker at HVs Innsatsstyrker skal, basert på frivillighet, kunne tjenestegjøre i utenriksoppdrag av tre mnd varighet.

Opptreningsperiode for oppdraget skal i størst mulig grad foregå i avdelingen hjemmedistrikt. HVs Innsatsstyrker består av voksne kvinner og menn med bred erfaring fra det sivile så vel som fra deres militære liv.

Disse soldatene har vært gjenstand for psykisk og faglig evaluering over tid både individuelt og avdelingsmessig. Videre har disse styrkene den fordel at soldatene kjenner hverandre og omgås regelmessig gjennom øvelser, så vel som sosialt. De har med andre ord sitt nettverk med seg hjemmefra når de drar ut i en misjon.

Men kanskje vel så viktig er det at det samme nettverket også er der etter hjemkomst, med de samme erfaringene etter utenlandsoppdraget.

Kystvakten er en integrert del av det militære forsvaret. Kystvaktens oppgaver og ansvar i fredstid er å hevde norsk suverenitet i territorialfarvannet og norske suverene rettigheter i havområder under norsk jurisdiksjon. I tillegg skal Kystvakten delta i og gjennomføre søk og redningsaksjoner ved faresituasjoner og ulykker til sjøs. Kystvakten skal videre rapportere om og eventuelt uskadeliggjøre drivende gjenstander som representerer en fare for mennesker, fartøyer eller miljøet, samt yte bistand til politiet og andre statsetater som har behov for fartøyer under utførelsen av sin virksomhet.

9.2 INTERNASJONALT SAMARBEID OG DELTAGELSE

Norsk forsvarspolitikken baserer seg på NATO, slik den har gjort siden organisasjonens tilblivelse. NATO vil også i fremtiden være en hjørnestein i Norges forsvar, og det påligger derfor vår nasjon å bidra til å styrke organisasjonens anseelse, samt bistå våre allierte ved å delta i de operasjoner der dette kreves.

Videre vokser EU frem som en naturlig samarbeidspartner, også på det militære plan. Norge er i dag delaktig i EUs militære samarbeid på en rekke områder, noe vi skal søke å styrke og videreføre.

9.3 SAMFUNNSSIKKERHET OG BEREDSKAP

Forsvaret sitter med unik ekspertise på mange områder inne samfunnssikkerhet og beredskap. Dette er for eksempel områder som etterretning, datasikkerhet, biologiske og bakteriologiske trusler, samt håndtering av kjernefysiske og asymmetriske trusler. I tillegg kommer selvsagt mer tradisjonelle oppgaver, hvor forsvaret kan bidra med støtte til det sivile samfunn i form av støtte til politi, brannvesen og redningstjeneste. Forsvaret er per definisjon en beredskapsorganisasjon, og har dermed en naturlig plass i landets beredskap, også på mer "ikke militære" oppgaver.

9.4 FORSVARETS OPPBYGGING

Forsvaret skal søkes desentralisert, slik at vi har et militært nærvær i alle landets distrikter. Dette for å skape «eierskap» til de militære styrker i sivilbefolkningen, samt å gjøre det mulig for de tjenestegjørende å få jobbe mest mulig i sine egne nærområder.

Frivillige som finnes egnet til fortsatt tjeneste i forsvaret skal tilbys kontrakt med en av flere profesjonelle avdelinger i en av våpengrenene Hær, luft, sjø, eller HV. HVs øvrige avdelinger rekrutterer også fra denne gruppen.

9.4.1 Vernepliktige og vervede

Verneplikten gjenoprettes, slik at den omfatter alle norske menn og kvinner over 18 år. Plikttjenesten kan reduseres til 6 mnd. Dette for å sikre god og riktig rekruttering til våre væpnede styrker.

Militærnektere skal gjennomføre siviltjeneste av tilsvarende lengde. Denne tjenesten skal utføres i samfunnstjenlig funksjoner som sykehjem, barnehager, skoler, offentlig administrasjon, og lignende. Sivilforsvaret er også en kritisk funksjon i vårt samfunn, og rekruttering til denne tjenesten skal også foregå fra gruppen av militærnektere, samt frivillige.

9.4.2 Utenriks oppdrag

Sentrumsalliansen vil arbeide for å innføre en ordning der en har en nedre aldersgrense for utenriksoppdrag på 22 år. Lengde på utenriks oppdrag skal normalt være på 6 mnd, og aldri lenger en 9 mnd.

Etter endt utenriks oppdrag skal avdelingen tjenestegjøre sammen i minst 6 mnd i Norge. Dette kan med fordel gjøres i forbindelse med opptrening av nye avdelinger som skal ut i tjeneste i samme eller annet område. I denne periode skal forvaret legge opp til regelmessige debriefinger både avdelingsvis alene, og avdelingsvis med psykologisk fagpersonell. Videre skal personellet i hele denne perioden ha tilgang til individuelle samtaler med psykologisk fagpersonell.

Det er også viktig at soldatene i denne perioden får mye perm og tid hjemme i sine nærmiljøer.

Ved avslutning av 6 mnd perioden skal det avholdes en individuell samtale med psykiatrisk fagpersonell, hvor man sammen fastslår soldatens status med tanke på fremtidige utenlandsoppdrag. Det er likevel viktig å erkjenne at denne status kan endre seg over tid. Videre skal soldaten kalles inn til slik samtale ett, tre, og fem år etter endt tjeneste.

Forsikringer: Det forutsettes at forsvaret ikke kan være selvassurandør av sine soldater, men skal sørge for gode livs og uføreforsikringer i det private forsikringsmarkedet. Dette for å ivareta habiliteten til forsvaret som arbeidsgiver, samt soldatenes rettigheter til god og uhildet saksbehandling ved skade/død. Forsvaret skal i denne prosessen sørge for nødvendig rettshjelp til den skadelidne.

Krigspensjon: Den eksisterende ordningen med krigspensjon utvides til også å omfatte soldater som har tjenestegjort etter 1945.

Sentrumsalliansen vil:

- Ha et investeringsnivå som i de kommende år gir reell vekst i forhold til dagens rammer.
- At folk med særlige kompetanser innenfor Heimevernet kan delta i internasjonale katastrofeinnsatser, eksempelvis som mineryddere eller hundeførere.
- Ha få og mer robuste norske bidrag til internasjonale operasjoner i de fredsbevarende / fredsskapende innsatser.
- Total overvåke Barentshavet.
- Øke kvantiteten i et kvalitativt godt forsvar.
- Rette fokus mot holdningsskapende arbeid for å sikre at sivile, befal og mannskaper av begge kjønn omgås på en god måte og behandler hverandre med respekt, likeverd og verdighet.
- Gjeninnføre verneplikten i riket.
- Innføre verneplikt for kvinner.
- Innføre krigspensjon for våre utenlandsveteraner, også dem som har tjenestegjort etter 1945.
- Opprette minimum seks profesjonelle infanteribataljoner.
- Innføre nedre aldersgrense på 22 år for tjeneste i utenriksoppdrag.